

L'infinitiu, antecedent

D'una oració com «He sabut la seva arribada» poden dependre dues subordinades relatives diferents: «que (o la qual) m'ha alegrat molt» i «la qual cosa (o cosa que) m'ha alegrat molt». En el primer cas, l'antecedent del terme relatiu (allò que ha alegrat el qui parla) és el grup nominal «la seva arribada». En el segon, l'antecedent és tota l'oració principal, «He sabut la seva arribada», és a dir, que allò que ha alegrat el qui parla és el fet de saber que algú havia arribat. Però si diem, efectivament, «He sabut que ha arribat», oració en què el fet d'arribar s'expressa no per mitjà d'un nom sinó verbalment, només és possible la segona solució, és a dir, l'ús dels conjunts (en podem dir combinacions o locucions relatives) «la qual cosa» o «cosa que», que són els anomenats relatius neutres, que tenen com a antecedent tota una oració.

Però es pot esdevenir que l'antecedent d'una frase relativa no sigui ni un grup nominal o equivalent ni tota una oració, sinó un infinitiu, fet que les gramàtiques no solen comentar. Cal recórrer, aleshores, al relatiu neutre, com si es tractés d'una oració, o bé es pot resoldre la subordinada relativa per mitjà del terme simple «que»? Que en tots els casos hom pot recórrer al relatiu neutre —amb un infinitiu com a antecedent— és evident, però cal veure si en alguns és possible l'ús del relatiu «que».

Observem que semblen efectivament possibles construccions com «Llegir, que abans li agradava tant, ara el cansa; Anar de

vacances, que tanta il·lusió li feia...; Si deixa de fumar, que el perjudica molt...», al costat, és clar, de «...cosa que abans li agradava tant, ...cosa que tanta il·lusió li feia, ...cosa que el perjudica molt». En canvi, admetriem amb més dificultat una construcció com «Anar de vacances, que tant esperava, ja no li fa il·lusió», que exigiria més aviat la intervenció del relatiu neutre: «Anar de vacances, cosa que tant esperava...» Anàlogament, «Espera entrar a l'Ajuntament, cosa que li han promès fa temps». I no costa gaire d'adonar-se que en el primer cas —les construccions que admeten un infinitiu com a antecedent de «que»— el terme relatiu representa el subjecte de l'oració subordinada i que en el segon —les construccions que no l'admeten— el terme relatiu exerceix la funció de complement directe. És evident que no podem erigir aquesta observació en una norma absoluta —un infinitiu podria ésser l'antecedent del relatiu «que» en funció de subjecte però no de complement acusatiu—, car aquesta possibilitat no és la mateixa en cada construcció. Notem, d'altra banda, que el problema no es planteja quan el relatiu té la funció d'un complement introduït per una preposició, perquè ja és ben sabut que en aquest cas el relatiu fort «què» tant admet, com a antecedent, un grup nominal com tota una oració i, per tant, també, un infinitiu: «Contemplar aquell panorama, en què ell tant es complau, no és pas agradable».